

Mediji in informacije

Splošno sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 59/20
Luxembourg, 13. maj 2020

Sodbe v zadevah T-607/17, Volotea/Komisija,
T-716/17, Germanwings/Komisija, in T-8/18, easyJet/Komisija

Splošno sodišče je zavrnilo tožbe zoper sklep Komisije, s katerim je bila pomoč, ki jo je Italija podelila v korist več letalskih prevoznikov, ki izvajajo lete na Sardinijo, razglašena za nezakonito

Upravljalci sardinskih letališč niso bili prejemniki pomoči, ampak zgolj posredniki med avtonomno deželo Sardinijo in letalskimi prevozniki, ki morajo torej vrniti pomoči iz javnih sredstev

Splošno sodišče je s sodbami easyJet/Komisija (T-8/18), Volotea/Komisija (T-607/17) in Germanwings/Komisija (T-716/17), razglašeni 13. maja 2020, **zavrnilo tožbe letalskih prevoznikov easyJet, Volotea in Germanwings** (v nadaljevanju: letalski prevozniki) **za razglasitev ničnosti sklepa Evropske komisije z dne 29. julija 2016, s katerim je bila pomoč, ki jo je Italija podelila v korist več evropskih letalskih prevoznikov, ki izvajajo lete na Sardinijo, med katerimi so ti trije iz obravnavanih zadev, razglašena za delno nezdrumljivo z notranjim trgov¹.**

V skladu s tem sklepom je podporna shema, ki jo je v Italiji uvedla avtonomna dežela Sardinija (v nadaljevanju: Sardinija) za razvoj zračnega prevoza, **pomenila državno pomoč, ki ni bila podeljena upravljavcem glavnih sardinskih letališč (Alghero, Cagliari-Elmas in Olbia), ampak zadevnim letalskim prevoznikom.**

Leta 2010 je bilo z deželnim zakonom², ki ga je Italija priglasila Komisiji na podlagi člena 108(3) PDEU, dovoljeno financiranje letališč tega otoka za razvoj zračnega prevoza, zlasti z zmanjšanjem sezonskosti letalskih povezav s Sardinijo. Ta deželni zakon se je izvajal s številnimi ukrepi, ki jih je sprejel deželni svet (deželni zakon in sprejeti ukrepi v nadaljevanju skupaj: sporni ukrepi).

S spornimi ukrepi je bilo zlasti določeno sklepanje poslovnih sporazumov med upravljalci letališč in letalskimi prevozniki za boljšo letalsko povezanost tega otoka in za zagotovitev njegove promocije kot turistične destinacije. Poleg tega so bili s temi ukrepi določeni pogoji in podrobna pravila, v skladu s katerimi bo Sardinija upravljavcem letališč povrnila zneske, ki jih bodo ti plačali letalskim prevoznikom iz naslova teh sporazumov.

Komisija je 29. julija 2016 sprejela sklep, s katerim je bila shema pomoči, uvedena s spornimi ukrepi, razglašena za delno nezdrumljivo z notranjim trgov in je bilo odrejeno, naj se zadevne pomoči izterjajo od letalskih prevoznikov, ki so bili obravnavani kot njihovi prejemniki. Ti letalski prevozniki so v utemeljitev svojih ničnostnih tožb navajali več razlogov, ki so se med drugim nanašali na napačno uporabo prava v zvezi s pojmom državne pomoči, z možnostjo utemeljitve sporne pomoči in z odreditvijo izterjave sporne pomoči.

Splošno sodišče je najprej v zvezi s konstitutivnimi elementi državne pomoči na prvem mestu razsodilo, da je Komisija pravilno ugotovila, **da so bili letalski prevozniki upravičenci iz sporne sheme pomoči, ker so s plačili, ki jih je bilo mogoče pripisati Sardiniji, prejeli prednost iz državnih sredstev.**

¹ Sklep Komisije (EU) 2017/1861 z dne 29. julija 2016 o državni pomoči SA33983 (2013/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/N) – Italija – Nadomestilo sardinskemu letališčem za opravljanje obveznosti javne službe (UL 2017, L 268, str. 1).

² Legge regionale n° 10/2010 – Misure per lo sviluppo del trasporto aereo (deželni zakon št. 10/2010 o ukrepih za razvoj zračnega prevoza) (Bollettino ufficiale della Regione autonoma della Sardegna št. 12 z dne 16. aprila 2010).

Splošno sodišče je v zvezi s tem, prvič, potrdilo, da **so plačila, ki so jih upravljavci letališč dali letalskim prevoznikom iz naslova sklenjenih sporazumov, pomenila porabo državnih sredstev**, ker so bila za zadevna plačila uporabljena sredstva, ki jih je Sardinija izplačala upravljavcem letališč. Splošno sodišče je to ugotovitev utemeljilo z analizo **podrobnih pravil, določenih za povrnitev plačil, ki so jih upravljavci letališč dali letalskim prevoznikom iz naslova sklenjenih sporazumov, s strani Sardinije**. Splošno sodišče je tako ugotovilo obstoj mehanizma nadzora, s katerim je bila povrnitev porabljenih sredstev, sicer določena po stopnjah, pogojena s predložitvijo računovodskih poročil in dokazil, iz katerih je bilo razvidno, da so sporazumi, iz naslova katerih so bila plačila dana, v skladu s cilji deželnega zakona in da se pravilno izvajajo. Splošno sodišče je na podlagi tega sklepalo, da se za plačila, ki so jih upravljavci letališč dali letalskim prevoznikom na podlagi spornih ukrepov, lahko uporabi prepoved državnih pomoči.

Drugič, Splošno sodišče je v zvezi s tem, ali je mogoče Sardiniji pripisati plačila, ki so jih upravljavci letališč dali letalskim prevoznikom, poudarilo, da je treba za določitev, ali so bili javni organi vključeni pri sprejetju prednosti, upoštevati tudi stopnjo nadzora, ki ga država izvaja nad njenim podeljevanjem, brez česar jim podeljene prednosti ni mogoče pripisati. Splošno sodišče je izpodbijani sklep preučilo ob upoštevanju teh meril in ugotovilo, da v obravnavanih zadevah **stopnja nadzora, ki ga je Sardinija izvajala nad podelitvijo sredstev letalskim prevoznikom, dokazuje njeno vključenost pri dajanju sredstev na razpolago**. Sporni ukrepi so namreč Sardiniji omogočili strog nadzor nad upravljavci letališč, ki so se odločili, da bodo zaprosili za ukrepe financiranja, določene v okviru sporne sheme pomoči. Ta nadzor se je odražal v vnaprejšnji odobritvi njihovih načrtov dejavnosti ali v pogojih, ki so morali biti izpolnjeni za povrnitev zneskov, izplačanih letalskim prevoznikom. Splošno sodišče je ugotovilo, da ta nadzor, ki ga je izvajala Sardinija, dokazuje, da ji je bilo mogoče pripisati zadevne ukrepe financiranja. Splošno sodišče je zato potrdilo odločitev Komisije, da **se upravljavci letališč lahko štejejo za posrednike med Sardinijo in letalskimi prevozniki**, ker so prvi na zadnje v celoti prenesli sredstva, ki so jih prejeli od Sardinije, in so tako ravnali v skladu z navodili, ki so jih prejeli od Sardinije prek načrtov dejavnosti, ki jih je ta odobrila.

Tretjič, Splošno sodišče je potrdilo ugotovitev Komisije, da **upravljavci letališč niso bili upravičenci iz sporne sheme pomoči**. Posledično je tudi razsodilo, da je Komisija ravnala pravilno, ker transakcij med letalskimi prevozniki in upravljavci letališč ni preučila glede na merilo zasebnega udeleženca v tržnem gospodarstvu. Ti upravljavci, ki niso bili v lasti Sardinije, so namreč v bistvu zgolj izvajali sporno shemo pomoči, ki jo je ta uvedla. Splošno sodišče pa je v zvezi z uporabo tega merila za odločitve, ki jih je sprejela Sardinija, ugotovilo, da ta ni ravnala kot vlagatelj, ker je zadevno shemo pomoči uvedla zgolj s ciljem gospodarskega razvoja tega otoka. Splošno sodišče je v delu, v katerem je Sardinija ravnala v vlogi prejemnika storitev za povečanje zračnega prevoza in trženje, poudarilo, da je mogoče obstoj prednosti, ki je konstitutivni element pomoči, izključiti, vendar ne zaradi obstoja vzajemnih izpolnitev, ampak zaradi prejetja zadevnih storitev z upoštevanjem pravil o javnem naročanju, določenih v pravu Unije, ali vsaj zaradi organizacije odprtega in preglednega postopka, s katerim se zagotavljata spoštovanje načela enakega obravnavanja izvajalcev in pridobitev storitev po tržni ceni. Vendar **Splošno sodišče** v obravnavanih zadevah razpisov za prijavo interesa, ki so bili objavljeni **pred sklenitvijo sporazumov z letalskimi prevozniki, ni štelo za enakovredne postopkom za oddajo javnega naročila, zlasti ker** med letalskimi prevozniki, ki so odgovorili na razpise, **ni bila opravljena nobena izbira v skladu z natančnimi merili**.

Četrto, Splošno sodišče je ugotovilo, da je Komisija sporne ukrepe lahko opredelila kot „sheme državnih pomoči“, zaradi česar je lahko – tudi zaradi zmanjšanja upravnega bremena – opravila preučitev splošnih značilnosti teh ukrepov, ne da bi ji bilo treba individualno preučiti vsako plačilo, opravljeno na podlagi te sheme. V zvezi s tem dejstvo, da v zakonu št. 10/2010 letalski prevozniki niso bili formalno navedeni kot končni in dejanski prejemniki sporne pomoči, ampak so bili, nasprotno, v tem zakonu kot prejemniki navedeni upravljavci letališč, ni ovira za to, da se ti ukrepi opredelijo kot „shema pomoči“, ker se je Komisija pri svoji ugotovitvi lahko oprla na vse elemente uvedenih ukrepov.

Splošno sodišče je na drugem mestu zavrnilo očitke letalskih prevoznikov v zvezi z neobstojem izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami. V zadevi T-716/16 je zlasti izključilo, da se lahko letalski prevoznik v zvezi s tem učinkovito sklicuje na omejenost zneska plačila, ki ga je prejel od upravljavca letališča Cagliari-Elmas. Trditve, da je treba obstoj pomoči preučiti na ravni tega upravljavca, so bile namreč že zavrnjene kot neutemeljene. Splošno sodišče je poleg tega pri odgovoru na očitek, da bi morala Komisija preučiti, ali je sporno plačilo pomenilo pomoč *de minimis*, opozorilo, da se Komisija v okviru preučitve sheme pomoči lahko omeji na preučitev značilnosti zadevne sheme, ne da bi ji bilo treba opraviti analizo pomoči, ki je bila v vsakem individualnem primeru podeljena na podlagi te sheme, tako da **morajo nacionalni organi preveriti individualni položaj vsakega podjetja, na katero se nanaša izterjava pomoči**. Splošno sodišče je na podlagi tega sklepalo, **da Komisiji ni bilo treba preučiti morebitne narave de minimis spornega plačila**. Splošno sodišče je v zadevi T-607/17 poleg tega potrdilo odločitev Komisije, da v izpodbijanem sklepu ne uporabi Uredbe št. 360/2012³. Letalski prevoznik naj v tej zadevi ne bi dokazal obstoja obveznosti opravljanja javne službe, ki bi bile jasno opredeljene v okviru vsake letalske povezave, za katero je prejel financiranje iz naslova spornih ukrepov.

Nazadnje je Splošno sodišče v zadevah T-8/18 in T-607/17 razsodilo, da Komisija s tem, da je odredila, naj letalski prevozniki vrnejo zneske, ki so jih prejeli na podlagi sporazumov, sklenjenih z upravljavci letališč iz naslova spornih ukrepov, ni kršila načela varstva legitimnih pričakovanj. V zvezi s tem je navedlo, da **letalski prevozniki niso mogli imeti nobenih legitimnih pričakovanj glede zakonitosti pomoči**, saj je bila ta nezakonita, ker se je izvajala, ne da bi se počakalo na to, da se Komisija izreče o priglašeni ukrepih. Prav tako niso mogli imeti legitimnih pričakovanj glede poslovne narave svojih pogodbenih razmerij z upravljavci letališč, ker niso mogli spregledati mehanizmov financiranja, določenih v deželni zakon, ki je bil uradno objavljen na nacionalni ravni, in torej državnega izvora zadevnih sredstev.

OBVESTILO: Zoper odločbo Splošnega sodišča je mogoče v dveh mesecih in desetih dneh od njene vročitve pri Sodišču vložiti pritožbo, omejeno na pravna vprašanja.

OBVESTILO: Namen ničnostne tožbe je razveljavitev ali razglasitev ničnosti aktov institucij Unije, ki so v nasprotju s pravom Unije. Države članice, evropske institucije in posamezniki lahko pod nekaterimi pogoji pri Sodišču ali Splošnem sodišču vložijo ničnostno tožbo. Če je ta utemeljena, se akt razveljavi ali razglasi za ničen. Zadevna institucija mora zapolniti morebitno pravno praznino, ki nastane z razveljavitvijo ali razglasitvijo ničnosti akta.

Neuradni dokument za medije, ki Splošnega sodišča ne zavezuje.

Celotno besedilo sodb ([T-607/17](#), [T-716/17](#) in [T-8/18](#)) je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

³ Uredba Komisije (EU) št. 360/2012 z dne 25. aprila 2012 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena (UL 2012, L 114, str. 8).